aukščiau tirtame sluoksnyje radinių neaptikta, todėl jų datavimas lieka neaiškus.

Šurfas 3 buvo 1,4x1,2 m dydžio. Paviršiniuose iki 75 cm gylio tirtuose sluoksniuose vertingų archeologinių radinių neaptikta. Nuo H_{abs} 123,85 m altitudės tirtas pilko smėlingo grunto su molio lęšiais sluoksnis su XVII a. būdingais keramikos radiniais. Žemiau šio sluoksnio tirtas pilko grunto su angliukais sluoksnis. 1,5–1,8 m gylyje rasta XVI a. II pusei būdingų radinių. 1,8 m gylyje šurfo PR dalyje pasiektas geltono smėlio sluoksnis. Spėjama, jog tai galėjo būti įžemis, tačiau dėl biraus grunto įvykus kelioms šurfo ŠV sienelės nedidelėms griūtims, tyrimus teko nutraukti.

Šurfas 4 buvo 1,4x1,4 m dydžio. ŠV pjūvyje 60 cm gylyje atidengtas iki 40 cm pločio mūro fragmentas – netašyti akmenys, rišti molio skiediniu, būta ir raudonų plytų fragmentų, tačiau jų matmenys nenustatyti. Fragmento apačia pasiekta 1,5 m gylyje. Mūras preliminariai datuojamas XVIII a. XVII a. datuojamų radinių aptikta tik 1,5–1,6 m gylyje buvusiame tamsaus pilko žvyro sluoksnyje, po kuriuo atidengtas iš 20x10x10–30x20x20 cm dydžio netašytų akmenų sukrautas grindinys. Jis neardytas, toliau nesigilinta.

Šurfas 5 buvo 1,6x1,6 m dydžio. Iki 60 cm gylio tirti sluoksniai be vertingų radinių. Giliau slūgsojo pilkas smėlingas gruntas su pavienėmis griuvenomis ir gausybe XVII a. koklių fragmentų (1 pav.). Nuo 1,2 ir 1,7 m gylio palei PR ir PV pjūvius palikti saugumo laiptai ir toliau gilintasi tik šurfo Š kampe. 1,3–1,5 m gylyje tirtas molio sluoksnis. Jame radinių neaptikta. Žemiau slūgsojo pilko smėlingo grunto sluoksnis. Jame rasta XVI a. būdingų keramikos šukių. Nuo 2,2 m gylio glūdėjo pilko durpingo grunto sluoksnis. Jis tirtas iki 2,3 m gylio. Šurfo ŠV pjūvyje atsiradus skilimams, tyrimai nutraukti.

1 pav. Šurfe 5 aptikti kokliai. J. Dobeikienės nuotr.

Fig. 1. Stove tiles discovered in test pit 5.

Šv. Stepono St. 12

In 2017, five test pits (a total of 9.81 m^2) were excavated on the plot at Šv. Stepono St. 12, Vilnius. Test pits 1–4 were located along the plot's NE boundary, test pit 5 along the SW. The layers excavated in test pits 1–2 from a depth of 30 and 60 cm, respectively, under the 19th–20th-century layer contained no finds and so their dating remains unclear. These test pits were excavated down to 80 cm and 1.3 m respectively. Second half of the 16th–17th-century sandy layers with finds were excavated in the remaining test pits from a depth of 60–80 cm (Fig. 1). The remains of a masonry wall preliminarily dated to the 18th century were discovered in test pit 4, in which fieldstone paving dating to the 17th century or earlier was unearthed at a depth of 1.4–1.5 m. Test pit 4 was excavated down to the paving, test pits 3 and 5 to a depth of 1.8 and 2.3 m respectively. Natural soil was reached in none of the test pits.

Linas Kvizikevičius

Vasario 16-osios gatvė 1

2017–2018 m. KVP atliko detaliuosius tyrimus ir žvalgymus Vilniaus miesto istorinėje dalyje, vadinamoje Naujamiesčiu (UK 33653), Šv. Jokūbo ligoninės pastatų komplekso (UK

1 pav. Bendras tyrinėtos teritorijos vaizdas iš ŠR. S. Sprindžio nuotr.

Fig. 1. A general image of the excavated area, as seen from the NE.

30748) teritorijoje, Vasario 16-osios g. 1. Iš viso ištirtas apie 6947,4 m^2 bendras plotas (23 perkasos) (1 pav.). Šio komplekso Š dalyje stovi Šv. Jokūbo ligoninės pastatų komplekso antras pastatas (UK 30750), statytas XIX a. II pusėje. Į PR nuo pastarojo yra pirmas pastatas (UK 30749), pastatytas XIX a. pabaigoje. Sklypo PR dalyje yra ligoninės pastatų komplekso trečias bei ketvirtas pastatai, statyti XIX a. II pusėje ir XIX a. pabaigoje. Sklypo R dalyje stovėjo pailgos formos tarybinės statybos pastatas bei kiti pastatai, tačiau jie nugriauti po 2004 m., dar prieš tyrimų pradžią.

Sklypo kultūrinio sluoksnio sandara tyrinėta du kartus. 2015 m. R. Žukovskis Šv. Jokūbo ligoninės pastatų komplekso vidiniame kieme atliko žvalgomuosius tyrimus. Kiemo žaliojoje zonoje iškasti 5 2x2 m dydžio šurfai, tirtas 20 m^2 plotas, įžemis aptiktas 0,6–1,5 m gylyje. Nustatyta, kad kiemo R dalyje kultūrinis sluoksnis suardytas anksčiau vykusių kasimo darbų metu. Kiemo centrinėje ir V dalyse fiksuotas 1–1,5 m storio kultūrinis sluoksnis. Apatiniuose jo horizontuose aptikta XVI–XVIII a. radinių: buitinės keramikos, plokštinių koklių, metalinių ir stiklinių dirbinių fragmentų, 1797 m. moneta, XVII a. datuoto laikino statinio fragmentai (*ATL 2015 metais*, 2016, p. 389–390). 2016 m. G. Jonutis sklype ištyrė 6 bendro 17 m^2 ploto šurfus. Tyrimų metu aptiktas 0,6–2,6 m storio daugeliu atvejų suardytas kultūrinis sluoksnis su XVI–XX a. radiniais. Sklypo V dalyje aptiktos neaiškaus dydžio pastato liekanos (*ATL 2016 metais*, 2017, p. 362–364).

2017–2018 m. sklypo V dalyje atidengtos XVIII–XIX a. stačiakampio formos medinio pastato pamato liekanos. Jo grindys klotos iš raudonos spalvos molio plytų su pirštų braukais. Į P nuo jo, šalia iki 2004 m. stovėjusio ligoninės V korpuso pamatų aptikta XIX a. pradžios keramikos (?) išdegimo – gamybinės paskirties krosnies pakuros arkos likučių (2 pav.). Krosnis apardyta tarybiniu laikotarpiu statant ligoninės korpusą.

Šioje sklypo dalyje tarp paminėtų liekanų ir dabar esančio ligoninės Š korpuso maždaug 2 m gylyje aptikta buvusio vienuolyno V korpuso arkinių pamatų liekanų, kurias sudarė apie 1 m^2 dydžio atramos. Šio korpuso pamatų likučius nuo esamo paviršiaus skyrė piltinės kilmės mechaniškai suformuotas gruntas. Šis faktas leidžia konstatuoti, kad jie galėjo būti sunaikinti po ligoninės uždarymo ir jos V korpuso nugriovimo.

Centrinėje sklypo dalyje, palei esamą ligoninės korpusą, maždaug 1–1,5 m gylyje aptiktas fragmentiškai išlikęs apie 10–15 cm storio pirminis paviršius. Jame, be kitų negausių radinių, surasta viena XIV a. IV ketvirčio kaldinta lietuviška moneta su žvėreliu vienoje pusėje ir slaviškų įrašu kitoje (3 pav.). Vilniaus mieste šių monetų aptinkama itin retai, be Valdovų rūmų teritorijos, žinomi tik keli radimo atvejai.

Sklypo P dalyje rastos maždaug nuo XVI a. vidurio veikusios varguolių kapinės. Mirusieji jose laidoti galvomis į V, be įkapių, dalis jų – mediniuose lentiniuose karstuose (4 pav.). Iš viso surasti ir ekshumuoti 65 individai. Kapinių paviršiuje aptiktos kelios XVI a. II pusės monetos.

Sklypo R dalyje aptiktos fragmentiškai išlikusio mūrinio pamato liekanos, XIX a. naudota stačiakampio formos kalkių duobė. Atidengta ir ištirta viena apie 3 m skersmens įžemyje iškasta ir XVII a. pabaigoje pradėta naudoti šiukšlių utilizavimo duobė. Joje aptikta daug gyvulių kaulų, buitinės ir statybinės keramikos duženų. Tarp jų buvo keli plokštinio koklio fragmentai su Šv. Jokūbo ir Pilypo bažnyčios fundatoriaus, Smolensko kašteliono Liutauro Chreptavičiaus vardu ir pavarde.

2 pav. Krosnies pakuros liekanos. A. Akuocko nuotr.

Fig. 2. The remains of the kiln's firebox.

3 pav. Lietuviška XIV a. IV ketvirčio moneta. E. Remeco nuotr.

Fig. 3. The Lithuanian coin from the fourth quarter of the 14th century.

4 pav. Kapai. A. Akuocko nuotr.

Fig. 4. Burials.

Vasario 16–osios St. 1

During 2017–2018, KVP conducted an excavation (23 trenches totalling roughly 6947.4 m^2) and survey on the grounds of the St Jacob's Hospital building complex at Vasario 16–osios St. 1, Vilnius (Fig. 1). The original surface, which had survived fragmentally, was discovered in the central part of the plot. A Lithuanian coin, which had been minted in the fourth quarter of the 14th century and has a small wild animal on one side and a Slavic inscription on the other (Fig. 3), was found on the original surface amongst sparse finds. The foundation remnants of former 18th–20th-century buildings, late 17th-century rubbish pits, 19th-century lime kilns, the remains of a 19th-century ceramics (?) kiln (Fig. 2), and a mid-16th–17th-century potter's field (Fig. 4) were discovered at various locations on the plot.

Dalia Ostrauskienė

Pylimo gatvė 56

2017 m. gruodžio – 2018 m. vasario mėnesiais vykdant VšĮ Centro poliklinikos Senamiesčio filialo pastato (Vilnius, Pylimo g. 56) pamatų tvarkymo ir remontavimo darbus, atlikti žvalgomieji tyrimai ir žvalgymai. 4 aukštų pastatas Pylimo ir Visų Šventųjų gatvių susikirtimo trikampyje statytas 1860–1914 m. Š pusėje jis ribojasi su Pylimo g. 54 pastatu. R pusėje yra atviras kiemas nuo Visų Šventųjų gatvės iki Lopacinskių rūmų.

Pastatas Pylimo g. 56 yra Vilniaus senamiesčio 53 kvartale, jo PV dalyje, kurią juosė Vilniaus miesto gynybinė siena. Jame tyrimus 2013 m. vykdė P. Vutkinas: valant rūsį žvalgyta 12 m^2, fiksuoti XIX–XX a. II pusės sluoksniai (*LIIR*, f. 1, b. 7135).

Žvalgomieji tyrimai vykdyti pastato R pusėje, PR kampe (Visų Šventųjų gatvėje). Ištirtas vienas 2,7 m^2 dydžio šurfas, kuriame fiksuoti iki 1,6 m storio suardyto grunto sluoksniai – mišrios konsistencijos žemių sluoksniai: žvyro, pilko grunto, rusvo smėlio, mišraus grunto su gausiomis plytų duženomis, grindinio plytelėmis, įvairaus dydžio pavieniais akmenimis. Žvalgymai vykdyti prie išorinių pastato sienų 105 m ilgio atkarpoje, maždaug 130 m^2 plote ir pastato rūsyje – 67 m^2 plote. Pirmiausia atkasti pastato pamatai iš lauko pusės palei Pylimo gatvę 68 m ilgio atkarpoje. Pastato Pylimo g. 56 V pusėje, ŠV dalyje (iki 44 m ilgio Š–P kryptimi atkarpoje) atkasti netašytų akmenų pamatai, kurie vietomis viršutinėje dalyje užtaisyti XVII–XVIII a. antrinio panaudojimo plytomis. Šioje atkarpoje fiksuoti 1,7–2,1 m storio suardyto grunto sluoksniai – žvyro, pilko grunto, pilkšvai gelsvo, rusvo smėlio, mišraus grunto su gausiomis statybinėmis duženomis ir XVI–XX a. radiniais. Per visą trasos ilgį 1,3–1,5 m gylyje rasti Š–P kryptimi nutiesti kabeliai metaliniuose apvalkaluose.

Pastato PV dalyje (iki 24 m ilgio Š–P kryptimi atkarpoje) atkasti plytų mūro pamatai. Raudonos ir gelsvos spalvos molio plytos suaižėjusios. Plytos dėtos įvairiai, be sistemos, rišamoji medžiaga – kalkių skiedinys. Po jomis, H_{abs} 125,00–125,20 m, t. y. 2,7 m gylyje aptiktas ir fiksuotas fragmentiškai išlikęs iki 40 cm aukščio, 2 m pločio akmenų ir plytų mūras. Mūras netvarkingas, plytų dydžių nesimato, nes jos aplipusios kalkių skiediniu, akmenys 20x15 cm ir 30x20 cm dydžio. Tai galbūt gynybinės sienos mūro fragmentai. Šioje atkarpoje fiksuoti iki 3,1 m storio suardyto grunto sluoksniai su XVI–XX a. radiniais.

Pastato P dalyje, Bazilijonų gatvėje (iki 8 m ilgio R–V kryptimi atkarpoje) atkasant pamatus aptikti apgriauti mūro fragmentai. PV